

Ewa Wysocka
Uniwersytet Warszawski

UPRAWNIENIA STAROSTY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

1. WSTĘP. KONSTITUCYJNA ZASADA OCHRONY ŚRODOWISKA

Ochrona środowiska naturalnego jest konstytucyjnym obowiązkiem władz publicznych. Konstytucja z dnia 2 kwietnia 1997 r. stanowi, że pilnowanie tego dziedzictwa narodowego jest nie tylko obowiązkiem władz publicznych, ale również obywateli RP (art. 86): „Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa”¹. Władze publiczne są też zobowiązane do „zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska” (art. 68 ust. 4), są to „działania nie tylko zapobiegające szkodom, ale także powinny zapewniać stosowanie dostępnych środków ochronnych wówczas, gdy szkodliwość określonych działań dla środowiska nie została dowiedziona, ale jest prawdopodobna. Podjęcie działalności gospodarczej mogącej wpływać na środowisko, w tym działalności, której przyszłe skutki dla środowiska nie są w pełni rozpoznane, wymaga wcześniejszego zastosowania wszelkich praktycznie dostępnych i odpowiadających aktualnemu stanowi nauki i techniki środków służących rozpoznaniu i eliminacji bądź możliwie najdalej idącemu ograniczeniu ujemnych oddziaływań na środowisko”².

Prowadzenie przez władze publiczne polityki zapewniającej „bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom”, ochronę środowiska oraz zapewnienie dostępu do informacji o stanie i ochronie środowiska art. 74 (ust. 1, 2, 3)³, jest niezmiernie istotne w świetle coraz to nowych zagrożeń, jakie występują współcześnie. Wspomnieć tu należy powstałe w wyniku działań przemysłowych zanieczyszczenia: powietrza, wody, nadmierne ilości odpadów

¹ J. Boć, K. Nowacki, E. Samborska-Boć, *Ochrona środowiska*, wyd. 7, Wrocław 2005, s. 175.

² *Ibidem*, s. 175.

³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483.

itp. Regulacja art. 5 odnosząca się do zasady zrównoważonego rozwoju znajduje się „w tym miejscu Konstytucji, które wyznacza podstawowe wartości Rzeczypospolitej. Trzeba jednak wyraźnie od razu podnieść, iż treść zasady zrównoważonego rozwoju musi być tak uszczegółowioną i musi być tak wyraźna, by umożliwić bezpośrednio stosowanie Konstytucji”⁴. Możemy zwrócić również uwagę na art. 31 ust. 3⁵, w którym wyszczególnia się ograniczenia w zakresie konstytucyjnych praw i wolności, które mogą być ustanowione w aspekcie formalnym wyłącznie w ustawie „w aspekcie materialnym ograniczenia te mogą być ustanowione tylko dla ochrony jednej z sześciu wartości wyliczonych w art. 31 ust. 3: (bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia publicznego i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób)”⁶. „Każdą ustawą wprowadzającą ograniczenia praw i wolności jednostki musi więc służyć ochronie interesu publicznego, odnoszącego się do jednej z sześciu wskazanych sfer szczegółowych, a brak takiego powiązania materialnego przesądza o braku konstytucyjnej podstawy do ustanowienia ograniczeń – tym samym o niekonstytucyjności danej regulacji”⁷. „Można uznać, iż wyróżnione konstytucyjne ograniczenia praw i wolności są dobrane trafnie. Poszerzenie ich katalogu o ochronę zdrowia i ochronę środowiska daje wyraz przekonaniu o potrzebie ochrony niekontrowersyjnego interesu publicznego”⁸.

Zgodnie z Konstytucją Sejm RP wydał wiele aktów prawnych rangi ustawowej mających na celu zapewnienie ochrony środowiska, w różnych sferach ochronnych. Wymienione w niniejszym opracowaniu ustawy nie są katalogiem zamkniętym i stanowią część prawa w zakresie ochrony środowiska nawiązującą do kompetencji organów ochrony środowiska.

2. ROLA STAROSTY JAKO ORGANU

Reforma samorządowa z 1998 r. wprowadziła trójstopniowy podział jednostek samorządu terytorialnego: gmina, powiat, województwo. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w art. 4 ust. 1⁹ określa katalog zadań publicznych o charakterze ponadgminnym wykonywanych przez powiat, wyszczególniając m.in. administrację architektoniczno-budowlaną, gospodarkę wodną, ochronę środowiska i przyrody, leśnictwo i rybactwo śródlądowe. Wspo-

⁴ J. Boć, K. Nowacki, E. Samborska-Boć, *Ochrona środowiska...*, s. 174.

⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483.

⁶ L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, wyd. 11, Warszawa 2007, s. 99.

⁷ *Ibidem*.

⁸ J. Boć, K. Nowacki, E. Samborska-Boć, *Ochrona środowiska...*, s. 175.

⁹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz.U. z 2016 r., poz. 814.

mniana powyżej ustawa stanowi, że organami powiatu jest rada powiatu i zarząd powiatu (art. 8 ust. 2). Rada powiatu wybiera Starostę, który zostaje przewodniczącym zarządu powiatu, zatem kieruje on powiatem, tzw. starostwem powiatowym. Można powiedzieć, że nie jest on organem powiatu, gdyż nie został tu wyodrębniony organizacyjnie jako organ. „Starosta jest organem samorządowym szczebla powiatowego. Funkcje, jakie pełni na rzecz samorządu powiatowego oraz sposób jego organizacyjnego powiązania z powiatem nadają mu charakteru samorządowego. Z ustrojowego punktu widzenia nie spełnia jednak znamion organu powiatu jako jednostki samorządu terytorialnego. Organami tymi jest rada powiatu i zarząd powiatu i w tym zakresie zachowują wyłączność na gruncie obowiązujących rozwiązań ustrojowo-prawnych. O ile więc starosta nie jest organem powiatu, to w omawianym zakresie pozostaje jednak samorządowym organem powiatowym. Starosta jest także elementem konstrukcji organizacyjnej terenowej administracji rządowej”¹⁰. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2015 r., poz. 525), w art. 2 pkt 5 wymienia starostę jako jeden z organów wykonujący zadania administracji w województwie (jeżeli wynikają one z odrębnych ustaw). „Co więcej, prowadzi to do wniosku o próbie organizacyjnego wyodrębnienia starosty na gruncie regulacji o ustrojowym charakterze. Jak się zdaje, wynika to przede wszystkim z braku powiatowego organu o właściwości ogólnej administracji rządowej przy jednoczesnej potrzebie funkcjonowania takiego organu na tym szczeblu”¹¹.

Na wniosek starosty jest wybierany zarząd powiatu. Odwołanie starosty lub jego rezygnacja powodują dymisję całego zarządu powiatu. Zadania starosty są związane z działaniami zarządu powiatu, który przygotowuje projekty uchwał rady powiatu, nadzorując ich wykonywanie, jest realizatorem budżetu, gospodarzem mienia powiatu, prowadzi politykę zatrudniania kierowników jednostek organizacyjnych powiatu. Starosta, organizując pracę zarządu powiatu i starostwa powiatowego (art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym), jest organem funkcjonalnym powiatowym, ponieważ kieruje sprawami powiatu i reprezentuje go na zewnątrz. W swoim opracowaniu P. Czechowski i S. Piątek podają, że funkcja reprezentowania danej jednostki samorządu terytorialnego polega „na występowaniu w jej imieniu” i „w ramach tej funkcji wójt (burmistrz) podejmuje czynności zarówno faktyczne jak i prawne”¹². Starosta, występując w imieniu powiatu, spełnia warunki do uznania go jako organ powiatu z racji powierzonych mu funkcji „zarówno faktycznych, jak i prawnych”, podobnie jak to ma miejsce w przypadku wójta czy burmistrza. Ustawa z dnia

¹⁰ P. Niemczuk, *Pozycja ustrojowo-prawna starosty*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka” 2011, z. 1 (22), s. 88–89.

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Prawo samorządu terytorialnego. Przepisy z komentarzem. Komentarz do ustawy o samorządzie terytorialnym* (A), red. P. Czechowski, S. Piątek, Warszawa 1997, s. 85. Dz.U. z 2016 r., poz. 23.

5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w art. 38 ust. 1 przyznaje staroście kompetencje wydawania decyzji w zakresie spraw indywidualnych dotyczących administracji publicznej i należących do właściwości miejscowej powiatu. Zgodnie z art. 104 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 23) można stwierdzić, że „organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji”, zatem można uznać, że starosta spełnia kryteria organu.

Starosta podejmuje decyzje w zakresie prowadzenia szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych, szpitali powiatowych, transportu (linie autobusowe), zarządzania drogami powiatowymi i gminnymi, a także geodezją, gospodarką nieruchomościami, ochroną środowiska, porządkiem publicznym i obronnością, bezrobociem, pomocą społeczną. Pełni ważną funkcję mającą na celu zapobieganie: stanowi klęski żywiołowej i zagrożeniom dotyczącym bezpieczeństwa ludzi i ochrony ich mienia, w tym zakresie, np. prowadzi działania ochronne przed powodzią, (lub pożarem), ogłasza i odwołuje pogotowie przeciwpowodziowe. Wspomniane powyżej zadania starosta wykonuje na terenie powiatu lub w miastach na prawach powiatu. Staroście podlegają powiatowe służby, inspekcje i straże, wykonuje zadania z zakresu administracji publicznej, art. 8 pkt. 2 i art. 10 pkt. 1, 2¹³. „W efekcie starosta sprawuje więc funkcję rządowej administracji ogólnej w powiecie, ponosi odpowiedzialność za prawidłowe i skuteczne wykonywanie funkcji państwa, przede wszystkim w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego, spokoju i porządku publicznego, przestrzegania prawa oraz w stanach nadzwyczajnych”¹⁴.

3. ORGANY OCHRONY ŚRODOWISKA. KRAJOWY SYSTEM EKOZARZĄDZANIA I AUDYTU (EMAS). PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA. POZYCJA STAROSTY JAKO ORGANU OCHRONY ŚRODOWISKA

Przytoczone powyżej uregulowania prawne są ważnym czynnikiem ochrony środowiska naturalnego. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska w art. 376¹⁵ określa organy odpowiedzialne za realizację zadań ustawowych w zakresie ochrony środowiska, a mianowicie:

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta;
- starosta;
- sejmik województwa;
- marszałek województwa;

¹³ Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej, Dz.U. z 2014 r., poz. 333.

¹⁴ P. Niemczuk, *Pozycja ustrojowo-prawna...*, s. 89.

¹⁵ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

- wojewoda;
- minister właściwy do spraw ochrony środowiska;
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- inne organy, tj. Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony Środowiska (art. 386), instytucjami ochrony środowiska są: Państwowa Rada Ochrony Środowiska, komisje ds. oceny działania na środowisko, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej¹⁶.

Możemy wspomnieć Krajowy system ekzarządzania i audytu, który został utworzony z chwilą uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu EMAS¹⁷. Celem aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu (EMAS)¹⁸ jest ograniczanie negatywnych działań na środowisko. System EMAS jest dobrowolnym systemem zarządzania środowiskowego i audytu, promującym zasady zrównoważonego rozwoju w produkcji przemysłowej oraz konsumpcji, tak by doprowadzić do minimalizacji negatywnego wpływu przedsiębiorstwa na środowisko.

Krajowy system ekzarządzania i audytu (EMAS) tworzą: minister właściwy do spraw środowiska, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Polskie Centrum Akredytacji – art. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu (EMAS)¹⁹. „Organami egzekwowania prawa, o których mowa w art. 2 pkt 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), [...] są: 1) wójt, burmistrz albo prezydent miasta; 2) starosta; 3) marszałek województwa; 4) wojewoda; 5) regionalny dyrektor ochrony środowiska; 6) organy Inspekcji Ochrony Środowiska; 7) organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej; 8) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, art. 4 ust. 1”²⁰.

Regulacje prawne dotyczące państwowego monitoringu środowiska są zawarte w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. W art. 25 ust. 2 i ust. 3 jest podana jego definicja: „Państwowy monitoring środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku”. W art. 26.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu EMAS, Dz.U. nr 70, poz. 631.

¹⁸ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu (EMAS), Dz.U. nr 178, poz. 1060.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

ust. 1 określono katalog badań monitoringowych. Państwowy monitoring środowiska zbiera informacje w zakresie jakości: powietrza, wód, gleby i ziemi, natężeń hałasu; promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych; stanu zasobów środowiska, w tym lasów; rodzajów i ilości substancji lub energii wprowadzanych do powietrza, wód, gleby i ziemi; wytwarzania i gospodarowania odpadami²¹.

Inspekcja Ochrony Środowiska działa w powiązaniu z państwowym monitoringiem środowiska, koordynując jego działania, co zostało określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska. Państwowy monitoring środowiska jest realizowany na podstawie wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska i wojewódzkich programów monitoringu i jest realizowany w sieciach krajowych, regionalnych oraz lokalnych (art. 23)²². „Państwowy monitoring środowiska ma jednocześnie służyć gromadzeniu, przetwarzaniu i rozpowszechnianiu informacji o środowisku”²³. Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko²⁴ organy administracji są obowiązane do udostępniania każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, znajdujących się w ich posiadaniu lub które są dla nich przeznaczone.

Na gruncie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska w art. 376, 383 starosta jest wymieniany jako organ ochrony środowiska. Jak już wspomniano wiele aktów prawnych rangi ustawowej powierza staroście liczne kompetencje i daje możliwość prowadzenia bezpośrednich działań wpływających na ochronę środowiska naturalnego. Starosta, współdziałając z różnymi organami państwa, udostępnia im niezbędne informacje o stanie środowiska i jego ochronie. Przykładowo można wspomnieć, że starosta wydaje różne rodzaje pozwoleń (np. na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wodnoprawne na wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, kontrola i nadzór nad emisją zanieczyszczeń do powietrza itp.). Niewątpliwym skutkiem takich działań starosty są wydawane decyzje administracyjne zobowiązujące podmioty, które dokonują zanieczyszczenia środowiska, do usunięcia przyczyn niekorzystnego wpływu na środowisko. Zgodnie z art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁵ „Organami wyższego stopnia w rozumieniu kodeksu są: w stosunku do organów jednostek samorządu terytorialnego – samo-

²¹ Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

²² Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 1688.

²³ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska. Zagadnienia podstawowe*, wyd. 4, Warszawa 2010, s. 154–160.

²⁴ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz.U. z 2016 r., poz. 353.

²⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. z 2016 r., poz. 23.

rządowe kolegia odwoławcze, chyba że ustawy szczególne stanowią inaczej”²⁶. Zatem na decyzję starosty jako organu pierwszej instancji, służy odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego, gdyż „prawo ochrony środowiska nie wprowadza w tym względzie odrębnych zasad”²⁷.

Starosta przygotowuje raport z wykonania realizacji ochrony środowiska dla rady powiatu, sporządza sprawozdania i opinie dla inwestycji proekologicznych dotyczących wniosków o ich dofinansowanie, udziela informacji o środowisku i jego ochronie. Starosta współpracuje również w zakresie ochrony środowiska z organizacjami społecznymi, może wystąpić w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska. „Organ ten występuje do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy (art. 379 Prawa ochrony środowiska)”²⁸. Starosta jako organ ochrony środowiska wydaje decyzję zobowiązującą podmiot do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wraz z żądaniem przywrócenia środowiska do stanu zadowalającego. a w przypadku braku takiej możliwości uiszczenia na rzecz właściwego gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej kwoty pieniężnej odpowiadającej wysokości szkód wynikłych z naruszenia stanu środowiska (art. 362 ust. 1–3)²⁹. Wykonywanie nadzoru i kontroli w celu ochrony środowiska daje staroście możliwość czuwania nad działaniami powiatu oraz pozycję organu od strony sprawowanej funkcji.

Trzeba też podkreślić, że „w sprawach niecierpiących zwłoki, związanych z zagrożeniem interesu publicznego, zagrażających bezpośrednio zdrowiu i życiu oraz w sprawach mogących spowodować znaczne straty materialne starosta podejmuje niezbędne czynności należące do właściwości zarządu powiatu. Podjęte przez starostę czynności w tym zakresie podlegają zatwierdzeniu na najbliższym posiedzeniu zarządu powiatu. Podmiotowy zakres powyższego upoważnienia nie obejmuje jednak możliwości wydawania przepisów porządkowych, stosownie do art. 42 ust. 2 SamPowU”³⁰.

²⁶ Z art. 17 pkt 1 k.p.a.

²⁷ *Prawo ochrony środowiska*, red. M. Górski, Warszawa 2009, s. 90.

²⁸ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska...*, s. 126.

²⁹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2013 r., poz. 1232.

³⁰ B. Szmulik, S. Serafin, K. Miaskowska, *Zarys prawa administracyjnego*, Warszawa 2007, s. 171.

4. KOMPETENCJE STAROSTY W ZAKRESIE USTAWY O OCHRONIE ŚRODOWISKA

4.1. POZWOLENIA NA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA. POZWOLENIE ZINTEGROWANE

Pozwolenie na korzystanie ze środowiska jest decyzją administracyjną, która zezwala na takie korzystanie w szerszym zakresie niż to określa powszechne korzystanie ze środowiska. Pozwolenie zezwala na emisję substancji i czynników szkodliwych, których nadmiar może powodować zagrożenia dla środowiska. Przez pojęcie „emisji – rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi: a) substancje, b) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne”, art. 3 pkt 4 Prawa ochrony środowiska. Pozwolenie jest wydawane „na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat z wyjątkiem pozwolenia zintegrowanego, które jest wydawane na czas nieoznaczony. Na wniosek prowadzącego instalację pozwolenie zintegrowane może być wydane na czas oznaczony (art. 188 ust. 1)”³¹. Pozwolenie na korzystanie ze środowiska zawiera warunki i wymagania dotyczące właściwego korzystania ze środowiska (wielkość emisji, miejsce wprowadzania do środowiska substancji lub energii, technologiczne warunki eksploatacji, dopuszczalny czas emisji). Starosta udostępnia również informacje ministrowi właściwemu do spraw ochrony środowiska w zakresie wydawanych tzw. pozwoleń zintegrowanych, a minister prowadzi rejestr wniosków o wydanie pozwolenia zintegrowanego (dotyczącego wszystkich emisji spowodowanych eksploatacją instalacji)³². Starosta jako organ ochrony środowiska zobowiązuje podmiot do przedłożenia przeglądu ekologicznego: „Korzystający ze środowiska podmiot, prowadzący instalację, jest zobowiązany do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego, w razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania instalacji na środowisko, art. 237 ust. 1”³³.

Starosta i prezydent miasta na prawach powiatu określa zasady wydawania pozwolenia na korzystanie ze środowiska. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³⁴ w art. 181 ust. 1, art. 4 ust. 2 wyszczególnia następujące rodzaje pozwoleń, których „Organ ochrony środowiska może udzielić: 1. zintegrowane, 2. na wprowadzenie gazów lub pyłów do powietrza, 3. wodnoprawne na wprowadzenie ścieków do wód lub ziemi, 4. na wytwarzanie odpadów”.

Instytucja pozwolenia zintegrowanego powstała z konieczności dostosowania prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej i opiera się na założeniu zintegro-

³¹ Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

³² B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska...*, s. 149.

³³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

³⁴ *Ibidem*.

wanej kontroli, która zapobiega zanieczyszczeniom środowiska. „Na podstawie art. 201 i 211 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska pozwolenia zintegrowanego wymaga prowadzenie instalacji, której funkcjonowanie i rodzaj prowadzonej działalności może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości. Listę takich zanieczyszczeń określa³⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska (z dnia 27 sierpnia 2014 r.) w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości³⁶. Pozwolenie zintegrowane jest wydawane w przypadku rozpoczęcia eksploatacji instalacji, jak i w przypadku zmiany tej instalacji. Wszelkie instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego, znajdujące się w jednym zakładzie, powinny być objęte jednym pozwoleniem.

Starosta jako organ ochrony środowiska wydaje pozwolenia na wprowadzenie do środowiska substancji lub energii oraz orzeka o wygaśnięciu, cofnięciu i ograniczeniu tych pozwoleń (art. 183)³⁷.

4.2. ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY POWIETRZA PRZED ZANIECZYSZCZENIEM

Zanieczyszczenie powietrza zostało określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska jako emisja, która jest szkodliwa dla zdrowia ludzi i środowiska, a jego ochrona „polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości” (art. 85). Podmioty wpływające szkodliwie na środowisko oraz zdrowie ludzi z powodu wprowadzania do atmosfery substancji zanieczyszczających są zobowiązane do uzyskania decyzji administracyjnej, którą wydaje starosta, określającej rodzaj i ilość emisji. Kopię decyzji starosta przekazuje wojewodzie. Wojewoda i starosta określają też i inne obowiązki wynikające z potrzeb ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami oraz prowadzą rejestry publiczne dotyczące danych o rodzaju i ilości tych zanieczyszczeń. Starosta jest uprawniony również do dokonywania pomiarów wielkości emisji (art. 149 ust. 1), kontroli, jeżeli nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych, (art. 150), przyjmowanie od przedsiębiorców zgłoszeń instalacji niewymagających pozwolenia w zakresie emisji (art. 152 ust. 1)³⁸.

Corocznie jest wykonywana ocena poziomu substancji (zanieczyszczających) w powietrzu. Jeżeli poziom jakiegokolwiek substancji szkodliwej przekroczył

³⁵ J. Stelmasiak, *Prawo ochrony środowiska*, wyd. 1, Warszawa 2009, s. 234.

³⁶ Dz.U. z 2014 r., poz. 1169.

³⁷ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

³⁸ *Ibidem*.

dopuszczalne normy, zarząd województwa przekazuje projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji (art. 91 ust. 1, ust. 3) do zaopiniowania przez starostę, a następnie sejmik województwa ustala uchwałę dotyczącą ochrony powietrza (art. 92 ust. 1c)³⁹. W przypadku wystąpienia dopuszczalnych przekroczeń lub poziomu alarmowego „substancji szkodliwych w powietrzu w danej strefie sejmik województwa po zasięgnięciu opinii starosty, określa w drodze uchwały plan działań krótkoterminowych”⁴⁰, który ma na celu zmniejszenie ryzyka przekroczeń, a także ograniczenie skutków i czasu trwania przekroczenia. „Jeżeli poziom jakiegokolwiek substancji w powietrzu przekroczył dopuszczalne normy, zarząd województwa przedstawia do zaopiniowania właściwym starostom projekt uchwały w sprawie tzw. programu ochrony powietrza. Starosta jest zobowiązany wydać opinię w tej sprawie. Następnie sejmik województwa określa w drodze uchwały program ochrony powietrza”⁴¹.

5. KOMPETENCJE I ZADANIA STAROSTY W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNEJ ORAZ OCHRONY WÓD PRZED ZANIECZYSZCZENIEM. POZWOLENIE WODNOPRAWNE I NA WPROWADZENIE ŚCIEKÓW DO WÓD LUB ZIEMI

Starosta jest organem właściwym w sprawach dotyczących korzystania z zasobów wodnych, realizując zadania własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁴² oraz ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁴³ określiły zasady użytkowania wód i odprowadzania ścieków. Pozwolenie wodnoprawne jest wydawane z powodu szczególnego korzystania z wód. Zgodnie z art. 4 ust. 1 Prawo wodne organami właściwymi w sprawach gospodarowania wodami są: minister właściwy do spraw gospodarki wodnej; Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, wojewoda, organy jednostek samorządu terytorialnego. Głównymi zadaniami starosty w zakresie prawa wodnego jest regulacja wód, zagospodarowanie terenu na gruntach będących w pobliżu wód, działania w zakresie strefy ochronnej ujęć wody i urządzeń pomiarowych. Istnieje konieczność posiadania decyzji administracyjnej określającej ilość pobieranej wody i jakość wprowadzanych ścieków do wód i ziemi.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska...*, s. 243.

⁴¹ *Ibidem*, s. 243–245.

⁴² Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

⁴³ Dz.U. z 2015 r., poz. 469.

Ważnym uprawnieniem starosty jest wydawanie pozwoleń wodno-prawnych (oraz ich cofnięcie), wykonanie urządzeń wodnych (np. piętrzących wodę, melioracyjnych), prowadzenie gospodarki ściekami, rolniczego wykorzystania ścieków i ich odprowadzenia do wód lub ziemi, wprowadzanie do odpływów kanalizacyjnych substancji bardzo szkodliwych dla środowiska (art. 45a ust. 1)⁴⁴.

Kompetencje starosty dotyczą również spraw związanych z regulowaniem instrukcji gospodarowania wodą, zatwierdzeniem statutów dotyczących spółek wodnych (ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, art. 165 ust. 3)⁴⁵. Starosta sprawuje nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych np. ustala wysokość opłat na rzecz spółki wodnej dla osób korzystających z jej urządzeń, ma możliwość stwierdzenia nieważności uchwał organów spółki wodnej, gdy jest ona niezgodna z prawem, może też doprowadzić do rozwiązania zarządu spółki wodnej, gdy notorycznie narusza ona prawo i nie stosuje się do statutu spółki wodnej, ustanawiając zarząd komisaryczny. Ostatecznie może też wystąpić z wnioskiem o usunięcie spółki wodnej z katastru wodnego (art. 178–184)⁴⁶.

Wspomniana wyżej ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne określiła, że starosta jest uprawniony do wydawania pozwolenia wodnoprawnego (art. 140 ust. 1)⁴⁷. Pozwolenie to jest wydawane w drodze decyzji na czas określony na szczególne korzystanie z wód na okres nie dłuższy niż 20 lat, na wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi na okres nie dłuższy niż 10 lat, na substancje szkodzące środowisku na okres nie dłuższy niż 4 lata. Pozwolenie wodoprawne dotyczące wycinania roślin z wód lub z brzegu, wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów z wód lub z obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią wydaje się na okres nie dłuższy niż 5 lat (art. 127)⁴⁸. W przypadku zastrzeżeń do wydawanego przez starostę pozwolenia wodnoprawnego można odwołać się do właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej (art. 4 ust. 4a)⁴⁹.

6. UPRAWNIENIA STAROSTY W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Gospodarka odpadami jest uregulowana w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁵⁰. W zakresie gospodarowania odpadami starosta wydaje pozwolenia na wytwarzanie odpadów, co znalazło swoją regulację w ustawie z dnia 27

⁴⁴ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r., Prawo wodne, tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 469.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ *Ibidem*.

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Dz.U. z 2013 r., poz. 21.

kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, art. 180, 180a, 181, 183⁵¹. „Pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane do wytwarzania odpadów: 1) o masie powyżej 1 Mg rocznie – w przypadku odpadów niebezpiecznych lub 2) o masie powyżej 5000 Mg rocznie – w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne”. W art. 183. ust. 1, 2, 3 określono, że pozwolenie wydaje w drodze decyzji organ ochrony środowiska, orzeka on również o wygaśnięciu, cofnięciu oraz ograniczeniu pozwolenia. „Ostateczne decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, organ ochrony środowiska przekazuje niezwłocznie wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska”.

Starosta jest organem właściwym wydającym zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów (art. 41 ust. 2, ust. 3 pkt 2, i art. 45 ust. 7, współdziała z organami Inspekcji Sanitarnej (art. 41 ust.7) oraz Inspekcji Ochrony Środowiska, inicjując wdrażanie nowych technik i rozwiązań technologicznych, które przeciwdziałają zanieczyszczeniu i skażeniu środowiska. Zezwolenie na zbieranie odpadów i zezwolenie na przetwarzanie odpadów wydaje się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat (art. 44)⁵².

Zgodnie z powyższym starosta wydaje pozwolenia na: wytwarzanie odpadów (również w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz innymi niż niebezpieczne), zbierania odzysku oraz przetwarzanie odpadów. W praktyce funkcjonują „składowiska odpadów niebezpiecznych, składowiska odpadów obojętnych, składowisko innych odpadów”⁵³. Wytwórca odpadów ma obowiązek udzielania informacji o wytworzonych odpadach, używanej instalacji (ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach)⁵⁴ oraz o sposobie gospodarowania odpadami. Posiadacz odpadów zobowiązuje się do prowadzenia ewidencji odpadów. Kontrolę nad ewidencją odpadów prowadzi marszałek województwa (art. 66 i 72 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach).

W art. 101 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁵⁵, staroście powierzono możliwość wydawania decyzji w sprawie odpadów powstałych z wypadków. Starosta „może nałożyć na sprawcę wypadku obowiązki dotyczące gospodarowania odpadami z wypadków, w tym obowiązek przekazania ich wskazanemu posiadaczowi odpadów”. W razie konieczności natychmiastowego zagospodarowania odpadów z wypadków, ze względu na zagrożenie życia i możliwości wystąpienia nieuchronnych szkód w środowisku, braku ustalenia sprawcy wypadku albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawcy wypadku, starosta jako organ właściwy może podjąć decyzję o zagospodarowaniu odpadów i pokryć powstałe koszty „ze środków finansowych wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej” (art. 101 ust. 6).

⁵¹ Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

⁵² Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Dz.U. z 2013 r., poz. 21.

⁵³ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska...*, s. 280.

⁵⁴ Dz.U. z 2013 r., poz. 21.

⁵⁵ *Ibidem*.

7. ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM

Ochrona środowiska przed hałasem jest ważnym zadaniem starosty. W jego kompetencjach jest wydawanie pozwoleń na emitowanie hałasu do środowiska oraz decyzji dotyczących dopuszczalnych norm hałasu (art. 115a)⁵⁶. Ochrona przed hałasem może okazać się konieczna z powodu eksploatacji dróg, linii tramwajowych, linii kolejowych, kolei linowych, portów oraz lotnisk. Starosta wydaje decyzję w sprawie zarządzającego: drogą, linią tramwajową, kolejową, lotniskiem, portem, aby dokonał pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez siebie eksploatowanych dróg, jeżeli powoduje to przekroczenie norm dotyczących jakości środowiska (art. 178 ust. 1)⁵⁷.

W celu eliminacji hałasu są stosowane zabezpieczenia akustyczne, m.in. ekrany akustyczne lub „wały ziemne lub skarpy obsadzone roślinnością”⁵⁸. Obserwacja zjawisk akustycznych i ich ocena jest wykonywana w ramach państwowego monitoringu środowiska. Starosta co 5 lat sporządza mapy akustyczne terenu, dla aglomeracji powyżej 100 tysięcy mieszkańców dokonanie oceny jest obowiązkowe. W przypadku przekroczenia poziomu dopuszczalnych norm, opracowuje się program dostosowania poziomu hałasu do dopuszczalnych standardów. Starosta zleca sporządzenie map akustycznych i przekazuje je zarządowi województwa, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu. „Starosta przekazuje wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska program ochrony środowiska przed hałasem niezwłocznie po uchwaleniu programu przez radę powiatu” (art. 120 ust. 1, ust. 2)⁵⁹.

8. ZADANIA STAROSTY W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI

Ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami jest bardzo istotnym składnikiem ochrony środowiska i należy ją traktować na równi z ochroną wód i powietrza. Gleba jest bowiem podstawowym czynnikiem gwarantującym przetrwanie człowieka, zwierząt, roślin. Przebieg procesów glebotwórczych postępuje bardzo wolno, musimy więc zdawać sobie sprawę, że zasoby gleby są mało odnawialne, dlatego też walka z erozją gleby jest nieodzownym czynnikiem zachowania i przetrwania ekosystemów. Degradacja powierzchni ziemi jest spowodowana

⁵⁶ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

⁵⁷ *Ibidem*.

⁵⁸ J. Stelmasiak, *Prawo ochrony...*, s. 285.

⁵⁹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

przede wszystkim przez działania człowieka na skutek znacznego uprzemysłowienia, nieodpowiednio prowadzonej gospodarki rolnej i leśnej, szybkiego rozwoju miast itp. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 3 pkt 25) przez „powierzchnię ziemi – rozumie się przez to ukształtowanie terenu, glebę, ziemię oraz wody gruntowe”⁶⁰. Ochrona gruntów rolnych i leśnych przed degradacją oraz ich rekultywacja jest niezbędna w zachowaniu zasobów gleby, a ich przeznaczanie na inne cele (nie rolne i nie leśne) musi podlegać prawnemu ograniczaniu. W celu ochrony powierzchni ziemi przeprowadza się badania stopnia jej zanieczyszczenia. Pomiary zawartości substancji stwarzających ryzyko zanieczyszczenia, dokonuje się, pobierając próbki oraz wykonując badania sprawdzające gleby i ziem (art. 3 pkt. 2a)⁶¹. Wiele aktów prawnych zwraca uwagę na problem ochrony powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w art. 101, 101a stanowi, że „Ochrona powierzchni ziemi polega na: racjonalnym gospodarowaniu i zachowaniu funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych”. Przykładowo można tu przytoczyć produkcję żywności, biomasy, zachowanie bioróżnorodności, dziedzictwa geologicznego, archeologicznego, najlepszego stanu gleby, zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom. Badania i obserwacja stanu gleby i ziemi jest dokonywana w ramach państwowego monitoringu środowiska (art. 101b). Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych w art. 22c⁶² wspomina, że na cele ochrony, rekultywacji i poprawy jakości gruntów rolnych są przeznaczane środki finansowe z budżetu województwa. W ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie w art. 13 ust. 1⁶³ określono, że „podmiot korzystający ze środowiska uzgadnia warunki przeprowadzenia działań naprawczych z organem ochrony środowiska”. W przypadku gruntów rolnych opinię w zakresie warunków przeprowadzenia działań naprawczych wydaje starosta (art. 13 ust. 6 pkt 8).

Starosta jest organem właściwym do sprawdzania i oceny oddziaływania na środowisko inwestycji (przedsięwzięć), art. 379 ust. 1 stanowi, że „marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów”⁶⁴. Zadania starosty w tym zakresie wiążą się z ochroną powierzchni ziemi, przed zanieczyszczeniami. W przypadku, gdy dany podmiot dokonał zanieczyszczenia, a nie ma praw do danego terenu i nie można wszcząć egzekucji lub okazało się, że egzekucja jest bezskuteczna oraz nie można przeprowadzić rekultywacji powierzchni ziemi lub zanieczyszcze-

⁶⁰ *Ibidem*.

⁶¹ *Ibidem*.

⁶² Dz.U. z 2013 r., poz. 1205.

⁶³ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, Dz.U. z 2014 r., poz. 1789.

⁶⁴ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

nie ziemi nastąpiło w wyniku klęski żywiołowej starosta dokonuje rekultywacji terenu. Odpowiada za rekultywację powierzchni ziemi również wówczas, gdy zanieczyszczenie wpływa na zagrożenie zdrowia i życia ludzi oraz stwarza niebezpieczeństwo nieodwracalnych szkód w środowisku. Starosta wydaje wtedy decyzję, w której określa warunki rekultywacji. W uzasadnionych przypadkach zobowiązuje właściciela terenu do prowadzenia odpowiednich pomiarów mających na celu sprawdzenie zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Starosta nadzoruje badania jakości gleby i ziemi (państwowy monitoring środowiska), prowadzi rejestr terenów rekultywowanych, jeżeli stwierdzono przekroczenie norm, powiatowe programy ochrony środowiska określają kolejność rekultywacji.

8.1. OGRANICZENIE SPOSOBU KORZYSTANIA Z NIERUCHOMOŚCI

Ochrona zasobów środowiska wiąże się niekiedy z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, wówczas w drodze decyzji administracyjnej właściwy starosta ustala wysokość odszkodowania. Niepełne korzystanie z nieruchomości zostało ujęte w art. 129, art. 130. ust. 1, ust 2 Prawa ochrony środowiska⁶⁵, zgodnie z którym „Ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska może nastąpić przez: poddanie ochronie obszarów lub obiektów na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody; ustalenie warunków korzystania z wód regionu wodnego lub zlewni oraz ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych na podstawie przepisów ustawy – Prawo wodne; wyznaczenie obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją. Przepis ust. 1 nie wyklucza możliwości ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w celu ochrony zasobów środowiska na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym”. Powyższe przepisy bezpośrednio wiążą się z koniecznością ochrony powierzchni ziemi.

9. UPRAWNIENIA STAROSTY DOTYCZĄCE GEOLOGII I GÓRNICICTWA

Przepis art. 86 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze⁶⁶ stanowi, że starosta jest upoważniony do wydawania koncesji na rozpoznawanie i wydobywanie kopalin metodą odkrywkową ze złóż (lokalnych) nieobjętych własnością górniczą na powierzchni niewiększej niż 2 ha, w ilości nieprzekraczającej

⁶⁵ *Ibidem*.

⁶⁶ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, Dz.U. z 2016 r., poz. 1131.

20 000 m³ rocznego wydobycia, gdy nie jest wymagane stosowanie materiałów wybuchowych, zadanie to jest zlecone z zakresu administracji rządowej. Z udziałem starosty są zatwierdzane projekty dokumentacji, pomiarów i robót geologicznych niewymagających koncesji, np. prace geologiczne obejmujące wiercenia na powierzchni Ziemi w celu wykorzystania jej ciepła. Starosta bierze udział przy uzgadnianiu projektu planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego, wyznacza teren działów górniczych, ustala opłaty eksploatacyjne za rozpoznawanie, poszukiwanie i wydobycie kopalin bez wymaganej koncesji.

Starosta działa również jako organ administracji geologicznej przy pomocy geologów powiatowych (udzielanie koncesji, nadzór nad przedsiębiorcami w zakresie uprawnień koncesyjnych, nadzór nad wykonywaniem prac geologicznych oraz prawidłowością w sporządzaniu dokumentacji geologicznej, bilans zasobów kopalin, prowadzenie prac z zakresu geologii, ustalanie zasobów złóż kopalin, wód podziemnych oraz jak należy chronić środowisko podczas prac geologicznych, prowadzenie rejestru co do obszarów górniczych, gromadzenie, przetwarzanie, archiwizowanie danych geologicznych), ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze art. 101, 102, 103⁶⁷.

10. ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 o ochronie gruntów rolnych i leśnych⁶⁸ w art. 5 ust. 1 powierza staroście istotne zadania dotyczące ochrony gruntów rolnych i leśnych. Starosta w formie decyzji administracyjnej wydaje: zgodę na lokalizację inwestycji dla celu publicznego w zakresie ochrony gruntów rolnych, decyzje o warunkach zabudowy w zakresie ochrony gruntów rolnych, prowadząc okresowe badania jakości gleby lub ziemi (art. 5)⁶⁹, oraz decyzje zezwalającą na wyłączenia z produkcji użytków rolnych: gleb pochodzenia mineralnego i organicznego (art. 11). Podejmuje decyzje nakładające obowiązek zdjęcia próchnicznej warstwy gleby oraz na jej wykorzystanie.

W przypadku konieczności ochrony gleby przed „erozją i ruchami masowymi ziemi, starosta może, w drodze decyzji (administracyjnej), nakazać właścicielowi gruntów, dokonanie zadrzewienia, zalesienia, zakrzewienia lub założenia na nich trwałych użytków zielonych. Właścicielowi gruntów przysługuje zwrot kosztów zakupu niezbędnych nasion i sadzonek ze środków budżetu województwa” (art.

⁶⁷, Dz.U. z 2016 r., poz. 1131.

⁶⁸ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Dz.U. z 2015 r., poz. 909.

⁶⁹ *Ibidem*.

15 ust. 1). Starosta wydaje decyzję zobowiązującą osobę powodującą utratę lub ograniczenie wartości użytkowej gruntów, aby dokonała ich rekultywacji (art. 20 ust. 1, ust. 2). Starosta jest organem właściwym dokonującym „rekultywacji na cele rolnicze gruntów położonych, w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zdewastowanych lub zdegradowanych przez nieustalone osoby, w wyniku klęsk żywiołowych lub ruchów masowych ziemi”. Zadanie to starosta wykonuje w ramach administracji rządowej, „przy wykorzystaniu środków budżetu województwa, o których mowa w art. 22b ust. 1, a rekultywacji gruntów leśnych i gruntów przeznaczonych do zalesienia – przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu państwa, na zasadach określonych w przepisach o lasach, art. 20 ust. 2”⁷⁰.

11. KOMPETENCJE STAROSTY W ZAKRESIE GOSPODARKI LEŚNEJ

Starosta wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, prowadząc nadzór nad gospodarką leśną, zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (art. 5). Starosta wydaje decyzje w sprawie uznania lasu za las ochronny lub pozbawia go takiego charakteru. Wydaje też decyzję administracyjną dotyczącą ochrony lasu w uzgodnieniu z właścicielem lasu i po zasięgnięciu opinii rady gminy, art. 16, 13b⁷¹. Starosta na wniosek właściciela lasu niestanowiącego własności Skarbu Państwa wydaje decyzję dotyczącą przyznania z budżetu państwa dotacji na pokrycie kosztów potrzebnych do odnowienia drzewostanu i przebudowy, jeżeli w lesie wystąpiły szkody spowodowane przez pyły lub gazy przemysłowe i nie można ustalić winnego lub szkoda powstała w wyniku klęski żywiołowej. Ze środków budżetu Państwa wykonuje plany urządzenia lasów, które nie stanowią własności Skarbu Państwa (należą do osób fizycznych lub wspólnot gruntowych). Ustawa o lasach stanowi, że „starosta po uzyskaniu opinii właściwego terytorialnie leśniczego zatwierdza uproszczony plan urządzenia lasu” i prowadzi nad tym planem nadzór art. 22 § 2 i art. 23. Uproszczony plan urządzenia lasu jest udostępniony do wglądu w urzędzie gminy. Właściciele lasów mogą do planu wnieść zastrzeżenia oraz złożyć wniosek do zmian w projekcie (sprawy te załatwia starosta). Starosta wydaje decyzję nakazującą wypełnianie zaleceń ustawy, jeżeli właściciel nie stosuje się do planu urządzenia lasu. Właściciele lasów nieposiadających planów urządzenia lasów mają ustalane do wykonania zadania gospodarcze. Starosta

⁷⁰ *Ibidem*.

⁷¹ B. Rakoczy, *Ustawa o lasach. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 93.

może też wydać indywidualną decyzję zezwalającą (dla właściciela lasu niestanowiącego własności Skarbu Państwa), jeżeli pozyskanie drewna nie jest zgodne z uproszczonym planem urządzenia lasu.

W lasach, które nie są własnością Skarbu Państwa, w razie wystąpienia zagrożenia lasu, starosta zleca na koszt nadleśnictw wykonanie zabiegów ochronnych zwalczających organizmy szkodliwe. Wykonanie zabiegów dotyczących zwalczania organizmów szkodliwych zagrażających lasom, starosta zleca wykonanie tych prac na wniosek nadleśniczego, art. 10 ustawy o lasach⁷².

Starosta przyznaje dotację częściowego lub całkowitego pokrycia kosztów zalesienia gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Nadleśnictwa mają obowiązek zasięgania opinii właściwego starosty co do rocznych planów zalesienia gruntów niepaństwowych. W art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach jest mowa o przeznaczeniu środków finansowych funduszu leśnego wyłącznie na zalesianie gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa, w tym zakresie dokonywana jest ocena upraw. Starosta może wydać decyzję wstrzymującą wypłatę ekwiwalentu, jeżeli stwierdzi zniszczenia uprawy leśnej w przypadku umyślnego działania właściciela gruntu, oraz nakazuje zwrot kosztów sadzonek i kosztów planu zalesienia oraz pobranego ekwiwalentu wraz z odsetkami ustawowymi.

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁷³ określa w art. 15, w jakim przypadku następuje uznanie lasu za las ochronny. Według wspomnianej ustawy są to lasy, które chronią glebę przed zmywaniem i wyjąławianiem, powstrzymują osuwanie się ziemi, skał i lawin, chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, wpływają korzystnie na stosunki hydrologiczne na obszarach wododziałów i zlewni, ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków, jeżeli są uszkodzone w sposób trwały na skutek działalności przemysłu, stanowią drzewostany nasienne, ostoje zwierząt i roślin chronionych gatunkowo, mają znaczenie przyrodniczo naukowe lub obronności i bezpieczeństwa Państwa. Ponadto art. 15 pkt.7 określił, że za lasy chronione można uznać te lasy, które „są położone: a) znajdują się w administracyjnych granicach miast w odległości do 10 km, jeżeli miasto liczy powyżej 50 tys. mieszkańców, b) w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651, 742 oraz z 2015 r. poz. 1844), c) w strefie górnej granicy lasów”⁷⁴. „W obowiązującym stanie prawnym nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa należy wyłącznie do starosty”⁷⁵ i jest to zadanie z zakresu administracji rządowej. W art. 11 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach

⁷² B. Rakoczy, *Ustawa o lasach...*, s. 59.

⁷³ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dz.U. z 2015 r., poz. 2100.

⁷⁴ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dz.U. z 2015 r., poz. 2100.

⁷⁵ W. Radecki, *Ustawa o lasach. Komentarz*, wyd. 1, Warszawa 2012, s. 52.

określono, że za powstanie szkody w lasach ponosi odpowiedzialność ten, kto szkodę wyrządził i powinien ją naprawić „według zasad określonych w Kodeksie cywilnym”. Możemy tu przytoczyć szkody powstałe w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, powstałe w wyniku pożaru lub w wyniku klęski żywiołowej. „Pojęcie »klęski żywiołowej« jest pojęciem prawnym i zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. 2002. Nr 62. poz. 558 ze zm.) oznacza katastrofę naturalną lub awarię techniczną” o znacznych skutkach i rozmiarach, zagrażających życiu lub zdrowiu znacznej liczby osób, ich mieniu albo środowisku na znacznych obszarach, jeżeli usunięcie wymaga znacznych nakładów i zastosowania nadzwyczajnych środków przy pomocy określonych służb i organów. „Na podstawie art. 12 budżet państwa finansuje nie wszystkie wydatki związane z naprawieniem szkody, lecz tylko koszty zagospodarowania i ochrony związane z odnowieniem lub przebudową drzewostanu”⁷⁶.

12. UPRAWNIENIA W ZAKRESIE RYBACTWA ŚRÓDLĄDOWEGO

Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym w art. 7 ust. 1 i 5 przyznaje staroście upoważnienie od wydawania karty wędkarskiej oraz karty łowiectwa podwodnego. Osoba zainteresowana wydaniem karty wędkarskiej, uprawniającej do amatorskiego połowu ryb, składa do właściwego starosty wniosek o jej wydanie, jednocześnie jest zobowiązana do złożenia egzaminu ze znajomości ochrony i połowu ryb. Starosta jest też upoważniony do rejestracji sprzętu pływającego, służącego do amatorskiego połowu ryb (art. 20 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym), wydaje zezwolenia na ustawianie sieciowych narzędzi połowowych na szlaku żeglownym i bezpośrednim jego sąsiedztwie (art. 17a ust. 2), na wniosek starosty rada powiatu może utworzyć Społeczną Straż Rybacką, która współdziała z Państwową Strażą Rybacką (art. 24 ust. 1)⁷⁷.

13. ZADANIA STAROSTY W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w art. 3 pkt 1 stanowi, że: „cele ochrony przyrody są realizowane przez: 1) uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w strategiach, programach i dokumentach programowych,

⁷⁶ *Ibidem*, s. 58, 109.

⁷⁷ Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym, Dz.U. z 2015 r., poz. 652.

o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2016 poz. 672), programach ochrony środowiska przyjmowanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego, koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategiach rozwoju województw, planach zagospodarowania przestrzennego województw, strategiach rozwoju gmin, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz w działalności gospodarczej i inwestycyjnej”, przez organy ochrony przyrody. Starosta jako organ ochrony środowiska posiada kompetencje kontroli nad przestrzeganiem przez podmioty organizacyjne, osoby prawne i fizyczne przepisów o ochronie przyrody, nadzorując gospodarce wykorzystywanie zasobów przyrody (np. czuwanie nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa). Starosta wydaje decyzje zezwalające na usunięcie drzew lub krzewów na terenie nieruchomości będącej własnością gminy. W przypadku braku zezwolenia, w drodze decyzji administracyjnej ustala karę pieniężną za usunięcie drzew i krzewów. Prowadzi rejestrację zwierząt należących do gatunków podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej. (art. 65 ust. 1, ust. 5). Popularyzuje ochronę przyrody, opiniuje projekt utworzenia parku krajobrazowego i zmiany przeznaczenia terenu, na którym rośnie starodrzew.

14. KOMPETENCJE W ZAKRESIE PRAWA ŁOWIECKIEGO

Podstawą do wydawania decyzji w zakresie hodowli chartów rasowych, odstąpienia od zakazu chwytania i przetrzymywania zwierzyny, jej odłowu lub odstrzału redukcyjnego jest ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie. Starosta jest uprawniony do wydawania zezwoleń na hodowanie i utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców, na wniosek osoby chcącej prowadzić taką hodowlę lub utrzymywać takie psy (art. 10)⁷⁸. Zezwolenie jest wydawane przez starostę właściwego ze względu na miejsce prowadzenia hodowli lub utrzymywania. „W latach pięćdziesiątych XX stulecia rozpowszechnił się w niektórych województwach, zwłaszcza w kieleckim, łódzkim, warszawskim, lubelskim i białostockim, kłusowniczy zwyczaj łowienia saren i zajęcy przy pomocy chartów i ich mieszańców. Doprowadziło to do częściowego wyniszczenia tych zwierząt w wyniku czego ustawodawca wprowadził nakaz rejestracji chartów i ich mieszańców [...]. Jeżeli organ (starosta) ma podstawy sądzić, że charty lub ich

⁷⁸ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska...*, s. 231.

mieszkańce będą wykorzystywane do polowania albo np. będą puszczane wolno do lasu w nocy, to nie tylko może, ale powinien odmówić zezwolenia”⁷⁹.

Zadaniami własnymi starosty jest wydawanie zgody na odstąpienie od zakazu chwytania i przetrzymywania zwierzyny. Starosta może wyrazić zgodę na okres do 6 miesięcy na przetrzymywanie zwierzyny osobie, która weszła w jej posiadanie w wyniku osierocenia, wypadku lub innego uszkodzenia ciała zwierzyny, mając na uwadze potrzebę podjęcia koniecznej opieki i leczenia. Zwierzyna ta powinna następnie być przekazana uprawnionym podmiotom w celu dalszej hodowli (ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, art. 9 ust. 1 pkt 2)⁸⁰. „Ustawodawca pozostawia ocenę staroście, który w ramach uznania administracyjnego może tej zgody udzielić. Mogą tu wchodzić w rachubę np. względy naukowe. Przetrzymywanie zwierzyny bez odpowiedniego zezwolenia jest wykroczeniem z art. 51 ust. 1, pkt. 3 Prawa łowieckiego”⁸¹.

Starosta wydaje decyzje o odłowie lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny (art. 45 ust. 3). Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie stanowi, że w zakresie zadań zleconych, dotyczących administracji rządowej, starosta może podjąć decyzję o wydzierżawieniu obwodów łowieckich polnych (art. 29 ust. 1, 2)⁸².

15. KOMPETENCJE STAROSTY W ZAKRESIE PRAWA BUDOWLANEGO

W zakresie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane starosta jest organem pierwszej instancji wydającym decyzję pozwolenia na budowę oraz organem administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego (art. 80 ust. 1, art. 81 ust. 1 pkt 1a)⁸³. Przed wydaniem decyzji starosta ocenia, jak budowa danego obiektu budowlanego wpłynie na środowisko. Przeprowadza ocenę jej oddziaływania na środowisko oraz wpływu na obszar Natura 2000, zgodnie z art. 59 i art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁸⁴. Wspomniana decyzja administracyjna o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu powinna być zgodna z pla-

⁷⁹ W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa 2007, s. 85–87.

⁸⁰ Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, Dz.U. z 2015 r., poz. 2168.

⁸¹ W. Radecki, *Prawo łowieckie...*, s. 84–85.

⁸² Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, Dz.U. z 2013 r., poz. 1226.

⁸³ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, Dz.U. z 2016 r., poz. 290

⁸⁴ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz.U. z 2016 r., poz. 353.

nem zagospodarowania przestrzennego oraz przepisami ochrony środowiska. W razie braku planu zagospodarowania przestrzennego decyzję wydaje wojewoda. Starosta jako organ administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego (art. 82 ust. 1, 2, 3) prowadzi rejestr wniosków o pozwolenie na budowę, decyzji o pozwoleniu na budowę oraz rejestr zgłoszeń budowy (art. 82 b) i przekazuje te informacje do organu wyższego stopnia. Zadania w zakresie nadzoru budowlanego wykonuje powiatowy inspektor nadzoru budowlanego (art. 80 ust. 2), który jest powoływany na to stanowisko przez starostę⁸⁵.

16. ZADANIA ZWIĄZANE Z PLANOWANIEM I GOSPODAROWANIEM PRZESTRZENIA

Kompetencje związane z „kształtowaniem i prowadzeniem polityki przestrzennej” należą do zadań własnych samorządu terytorialnego (art. 3 ust. 1, ust. 2, ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)⁸⁶ i powinny być zgodne z wymaganiami dotyczącymi ochrony środowiska (art. 1 ust. 2). Na podstawie art. 9 ust. 1 wspomnianej ustawy „W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej »studium«”. Zgodnie z art. 10 ust. 1 w studium uwzględnia się też m.in.: „stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego”, obszary terenów chronionych na podstawie odrębnych przepisów, występowanie terenów górniczych oraz złóż kopalin, stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, a także, co jest istotne, dla środowiska stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami itp. Projekt studium jest uzgadniany z zarządem województwa i opiniowany przez właściwe organy (m.in. przez starostę powiatowego). Studium uchwała rada gminy (art. 12 ust. 1)⁸⁷.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁸⁸: „Zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska stanowią podstawę do sporządzania i aktualizacji koncepcji przestrzennego zago-

⁸⁵ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, Dz.U. z 2016 r., poz. 290.

⁸⁶ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. z 2016 r., poz. 778.

⁸⁷ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. z 2016 r., poz. 778.

⁸⁸ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672.

spodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego”. W sprawie „wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego” oraz postanowieniach i decyzji kończącej postępowanie, starosta, jest właściwym organem opiniującym „w zakresie ochrony środowiska – w odniesieniu do terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych” (art. 53 ust. 1, ust. 4 pkt 5a)⁸⁹.

17. ZAKOŃCZENIE

Niniejsze opracowanie miało na celu przedstawienie kompetencji starosty w zakresie ochrony środowiska. Wspomniane powyżej ustawy świadczą o różnorodności uprawnień prawnych nałożonych na starostę jako organ ochrony środowiska, który realizuje zadania własne i z zakresu administracji rządowej. Choć w ustawie o samorządzie powiatowym starosta nie określono jako organ powiatu, to stał się on organem od strony funkcjonalnej, w zakresie kompetencji nałożonych przez ustawy przyznające mu to uprawnienie. Zarówno organy administracji rządowej, jak i samorządowej współdziałają, realizując zadania nałożone przez prawo w zakresie ochrony środowiska. Wspomniane na wstępie uregulowania konstytucyjne, a także ustawowe, wskazują na wagę problemu ochrony środowiska jako dobra narodowego, którego nie można ochronić bez wielu zabezpieczeń i nakładów ze strony Państwa, aby środowisko, w którym żyjemy, mogło przetrwać do przyszłych pokoleń. Ochrona tego zbiorowego dobra jest obowiązkiem wszystkich obywateli.

PERMISSIONS OF THE DISTRICT GOVERNOR FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

Summary

The administrative reform, which entered into force on 1 January 1999, introduced a three-tier administrative division of Poland into: commune, district, province. The aim of the reform was to reduce the number of provinces from 49 to 16 and restore

⁸⁹ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, Dz.U. z 2016 r., poz. 290.

districts (liquidated in 1975). In accordance with the Act of 5 June 1998 on district self-government (OJ 1998 No. 91 item 578) district authorities are: district council and district administration. The position of chairman of the district administration has been entrusted to the district governor, who, although not an organ of the district according to the aforementioned act, has been recognized as an organ from the functional side.

Many acts of a statutory rank of a particular nature entrust the district governor numerous competences and provide the ability to carry out activities directly affecting environmental protection. His powers can be mentioned here in the scope of: waste management, building law, spatial planning and management, geology and mining, as well as hunting and inland fishing law. The position of the district governor as an environmental protection authority is identified by the act of 27 April 2001, the environmental protection law. The role of district governor in the scope of: water, air and soil protection against pollution is particularly important for ensuring the conservation of the Earth's natural resources in a non-deteriorated condition. The constitutional principle of environmental protection imposes on the public authorities the obligation to care for the environment. The maintenance of current natural resources and the protection of agricultural and forest land against pollution is only possible in the prevention of negative effects of environmental degradation affecting the health of humans and animals. The aim of this paper is to present the powers of the district governor as a district organ in the field of environmental protection.

BIBLIOGRAFIA

Akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. z 2016 r., poz. 23
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 672
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, Dz.U. z 2016 r., poz. 1131
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, Dz.U. z 2016 r., poz. 879
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dz.U. z 2015 r., poz. 2100
- Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, Dz.U. z 2015 r., poz. 2168
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Dz.U. z 2015 r., poz. 909
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Dz.U. z 2013 r., poz. 21
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz.U. z 2016 r., poz. 814
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz.U. z 2015 r., poz. 525
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie kłęski żywiolowej, Dz.U. z 2014 r., poz. 333
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu EMAS, Dz.U. nr 70, poz. 631

- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu (EMAS), Dz.U. nr 178, poz. 1060
- Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, Dz.U. z 2016 r., poz. 1688
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz.U. z 2016 r., poz. 353
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 469
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, Dz.U. z 2014 r., poz. 1789
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym, Dz.U. z 2015 r., poz. 652
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, Dz.U. z 2016 r., poz. 290
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. z 2016 r., poz. 778

Publikacje

- Boć J., Nowacki K., Samborska-Boć E., *Ochrona środowiska*, wyd. 7, Wrocław 2005
- Garlicki L., *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, wyd. 11, Warszawa 2007
- Niemczuk P., *Pozycja ustrojowo-prawna starosty*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka” 2011, z. 1 (22)
- Prawo ochrony środowiska*, red. M. Górski, Warszawa 2009
- Prawo samorządu terytorialnego. Przepisy z komentarzem. Komentarz do ustawy o samorządzie terytorialnym (A)*, red. P. Czechowski, S. Piątek, Warszawa 1997
- Radecki W., *Prawo łowieckie. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa 2007
- Radecki W., *Ustawa o lasach. Komentarz*, wyd. 1, Warszawa 2012
- Rakoczy B., *Ustawa o lasach. Komentarz*, Warszawa 2011
- Stelmasiak J., *Prawo ochrony środowiska*, wyd. 1, Warszawa 2009
- Szmulik B., Serafin S., Miaskowska K., *Zarys prawa administracyjnego*, Warszawa 2007
- Wierzbowski B., Rakoczy B., *Prawo ochrony środowiska. Zagadnienia podstawowe*, wyd. 4, Warszawa 2010

KEYWORDS

environmental protection, district, powers of the district governor as an organ

SŁOWA KLUCZOWE

ochrona środowiska, powiat, uprawnienia starosty (jako organu)